

Poznań, dnia 20 października 2023 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Dawida Rogozińskiego
pt. „Umowa ubezpieczenia jako instrument zabezpieczenia
wierzytelności kredytowych”

Wykonując uchwałę Rady Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Gdańskiego o powierzeniu mi obowiązków recenzenta
w przewodzie doktorskim mgr Dawida Rogozińskiego, przekazuję
niniejszym moją ocenę rozprawy doktorskiej pt. „Umowa
ubezpieczenia jako instrument zabezpieczenia wierzytelności
kredytowych”.

I. Wybór tematu rozprawy doktorskiej

Wybór tematu rozprawy doktorskiej jest niezwykle trafny. Mimo intensywnego wykorzystywania umowy ubezpieczenia jako instrumentu zabezpieczenia wierzytelności kredytowych, przez ostatnie lata bardzo niewiele dyskutowano na ten temat, a dorobek doktryny prawa cywilnego i ubezpieczeniowego jest w tym zakresie bardzo skromny. Ciągle brakuje pogłębionej refleksji naukowej dotyczącej tego zagadnienia.

Piszący te słowa w roku 2013 podjął skromną próbę zainicjowania dyskusji naukowej dotyczącej wykorzystania umowy ubezpieczenia jako instrumentu zabezpieczenia wierzytelności banku publikując artykuł pt. „Ubezpieczenie na życie jako instrument wierzytelności banku”¹. Pisanie artykułu było wówczas związane z wielkimi trudnościami, gdyż brak było punktów odniesienia w postaci stanowisk przedstawicieli doktryny prawa i orzeczeń sądowych.

Mimo upływu 10 lat, niewiele się zmieniło. Dyskusja dotycząca tego, w jaki sposób umowa ubezpieczenia może służyć zabezpieczeniu wierzytelności, nie rozpoczęła się. Doktorant – z uwagi na niepomiernie większą skalę swego opracowania naukowego – stanął przez znacznie większymi trudnościami. Doskonale sobie jednak z nimi poradził – braki w polskim dyskursie naukowym dotyczącym zabezpieczającej funkcji umowy ubezpieczenia nie stały się dla niego przeszkodą w stworzeniu całościowego i bardzo kompetentnego opracowania. Wystarczyła własna przenikliwość, umiejętność wyciągania właściwych wniosków z opracowań o charakterze ogólnym oraz wykorzystanie literatury obcej.

Kolejni autorzy piszący o ubezpieczeniach służących zabezpieczeniu wierzytelności będą mieli już znacznie łatwiej –

---

¹ M. Orlicki, *Ubezpieczenie na życie jako instrument zabezpieczenia wierzytelności banku* (w:) K.Szuma, *Ochrona interesów wierzycieli w stosunkach gospodarczych*, Poznań 2013, s. 256 – 264.

doskonałym punktem odniesienia będzie dla nich dzieło Dawida Rogozińskiego.

2. Układ recenzowanej rozprawy

Recenzowana rozprawa doktorska składa się z czterech obszernych rozdziałów poprzedzonych wprowadzeniem. Rozważania zostały zakończone podsumowaniem oraz sformułowaniem wniosków *de lege ferenda*.

Rozdział I pracy nosi tytuł „Dystrybucja ubezpieczeń spłaty kredytu”. Treść rozdziału nie całkiem odpowiada jego tytułowi. W istocie bowiem, rozdział ten w znacznej swej części opisuje (w szeroki i kompetentny sposób) zjawisko prawne i gospodarcze wykorzystywania konstrukcji ubezpieczenia do zabezpieczenia wierzytelności banku, współpracę bankowo – ubezpieczeniową, umowy ubezpieczenia ochrony spłaty kredytu (PPI), szczególne ryzyka związane z prowadzeniem działalności kredytowej oraz zasady zarządzania ryzykiem kredytowym z wykorzystaniem instrumentu w postaci ubezpieczenia spłaty kredytu.

Budzi wątpliwości tytuł punktu 5 rozdziału pierwszego („Formy uczestnictwa banku w świadczeniu usług ubezpieczeniowych”). Bank nie świadczy bowiem nigdy usług ubezpieczeniowych (które są świadczone wyłącznie przez zakłady ubezpieczeń), lecz jedynie usługi dystrybucyjne. Nie można również mówić o uczestnictwie banku w świadczeniu usług ubezpieczeniowych, gdy bank jest ubezpieczającym – organizatorem grupy. Absolutnie wykluczone jest postrzeganie banku jako podmiotu uczestniczącego w świadczeniu usług ubezpieczeniowych w sytuacji, gdy bank jest ubezpieczającym i zarazem ubezpieczonym. W obu tych

sytuacjach bank jest bowiem klientem ubezpieczyciela, a nie podmiotem, który wspólnie z ubezpieczycielem świadczy usługę ubezpieczeniową.

O uczestniczeniu w świadczeniu usługi ubezpieczeniowej nie świadczy fakt wykorzystywania przez bank ubezpieczenia w osiąganiu swych celów gospodarczych. Cele te nie polegają bowiem (i nie mogą polegać) na uczestnictwie w świadczeniu usługi ubezpieczeniowej.

W istocie, tytułowi rozdziału pierwszego odpowiada wyłącznie treść zawarta w punkcie 6 („Bank jako dystrybutor ubezpieczeń spłaty kredytu”).

Punkty 7 i 8 odnoszą się do bardzo ważnych zjawisk prawnych, które wszakże powinny być przedmiotem analizy w innym miejscu – nie wiążą się bowiem bezpośrednio z wykonywaniem przez bank roli dystrybutora ubezpieczeń.

Należy zatem postulować zmianę struktury pracy poprzez:

- wydzielenie rozdziału pierwszego, który ukaże ubezpieczenia służące zabezpieczeniu wiarytelności banku jako fenomen ekonomiczny i prawny oraz opisz jego kontekst rynkowy,
- wydzielenie rozdziału, którego przedmiotem będzie dystrybucja ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wiarytelności banku (przy czym rozdział ten powinien znaleźć się raczej w końcowej części pracy – po szczegółowej analizie prawnej ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wiarytelności banku),
- wydzielenie rozdziału, którego przedmiotem będzie kwestia finansowania ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniach służących zabezpieczeniu wiarytelności banku.

W rozdziale II Doktorant analizuje konstrukcję zabezpieczenia spłaty kredytu z wykorzystaniem umowy ubezpieczenia. Jest to analiza dogłębna, przeprowadzona od podstaw, w sposób systematyczny i bardzo uporządkowany. Autor ukazuje wiarytelność kredytową oraz mechanizm

prawny, który pozwala na wykorzystanie umowy ubezpieczenia do zabezpieczenia spłaty kredytu. W rozdziale tym poruszone zostały istotne problemy praktyczne: w szczególności kwestia istnienia i zakresu obowiązku banku do zaspokojenia się z zabezpieczenia, którym jest umowa ubezpieczenia (co wyłącza możliwość skorzystania z alternatywnych sposobów zaspokojenia, które są znacznie bardziej obciążające ekonomicznie dla kredytobiorcy) oraz problem odpowiedzialności banku względem klienta w razie powstania roszczenia do ubezpieczyciela. Na szczególną uwagę zasługuje fakt podjęcia bardzo rzetelnej analizy problemu prawnego losu prawnego ubezpieczenia spłaty kredytu w przypadku nieważności umowy kredytu. Kwestia ta zyskała duże znaczenie w związku wyrokami unieważniającymi umowy kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut obcych.

Rozdział III został poświęcony umowie ubezpieczenia na życie jako instrumentowi zabezpieczenia spłaty kredytu. Z dużą znajomością tematu i zarazem w sposób systematyczny Autor analizuje mechanizm prawny wykorzystania umowy ubezpieczenia na życie dla zabezpieczenia kredytu. Przedmiotem rozważań są również kwestie szczegółowe, które na tym tle się pojawiają (jak choćby ochrona praw spadkobierców oraz sposób ustalenia sumy ubezpieczenia poprzez blankietowe odesłanie do salda kredytu).

Z kolei rozdział IV recenzowanej pracy odnosi się do różnorodnych sposobów wykorzystywania umów ubezpieczeń majątkowych w celu zabezpieczenia wierzytelności kredytowej. Trafnie Autor wyodrębnił ubezpieczenie nieruchomości od ubezpieczeń, które służą zabezpieczeniu w inny sposób (ubezpieczenie niskiego wkładu, pomostowe, spłaty bieżących rat kredytu). Częścią rozdziału czwartego

jest analiza wykorzystania cesji wierzytelności z umowy ubezpieczenia majątkowego dla zabezpieczenia wierzytelności banku. W ramach rozdziału czwartego Doktorant poddał badaniu również ubezpieczenie ryzyk własnych banku (w których bank jest zarówno ubezpieczającym, jak i ubezpieczonym) oraz możliwości żądania od klienta spełnienia na rzecz ubezpieczyciela świadczenia regresowego.

Recenzowaną pracę doktorską zamyka podsumowanie, którego częścią są sformułowane przez Autora wnioski *de lege ferenda*.

Układ pracy jest zasadniczo prawidłowy. Wątpliwości recenzenta dotyczą wyłącznie rozdziału pierwszego. Jak już wyżej wskazano, jego nazwa jest nieadekwatna do jego treści, zaś zagadnienia dotyczące dystrybucji ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wierzytelności kredytowych (w ścisłym znaczeniu pojęcia „dystrybucji ubezpieczeń”) powinny być przedmiotem rozważań dopiero po przedstawieniu i analizie typów ubezpieczeń służących zabezpieczeniu kredytów. Aby bowiem rozważyć dystrybucję, trzeba wiedzieć, co jest jej przedmiotem.

3. Wykorzystana literatura przedmiotu

Niewiele jest prawdziwie przydatnej literatury przedmiotu odnoszącej się bezpośrednio do tematyki ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wierzytelności kredytowych. Konieczne było zatem wykorzystanie źródeł, które odnoszą się do poszczególnych elementów konstrukcji prawnej ubezpieczenia służącego zabezpieczeniu

wierzytelności kredytowych. Doktorant uczynił to w sposób bardzo kompetentny i rzetelny.

W recenzowanej pracy doktorskiej, została wykorzystana polska literatura ubezpieczeniowa i orzecznictwo sądów polskich odnoszące się do różnorodnych aspektów stosunku prawnego ubezpieczenia, które mają znaczenie dla omawianej w pracy konstrukcji prawnej.

Dobrze udokumentowane są również te części pracy, które dotyczą umowy kredytu oraz rozmaitych aspektów działalności banków, w tym wykonywania przez nich czynności dystrybucji ubezpieczeń oraz działań w roli ubezpieczającego w ubezpieczeniach grupowych.

Na uznanie i podkreślenie zasługuje wykorzystanie przez Doktoranta obcej literatury prawniczej dotyczącej analizowanego w pracy zagadnienia prawnego – ze szczególnym uwzględnieniem literatury brytyjskiej, niemieckiej, południowoafrykańskiej, a także w ograniczonym zakresie – francuskiej i tajwańskiej. Szerzej niż obca literatura przedmiotu zostało wykorzystane przez Autora orzecznictwo obcych sądów – brytyjskich, niemieckich oraz południowoafrykańskich.

4. Formalna strona pracy

Praca jest napisana jasnym, precyzyjnym, poprawnym językiem, w sposób bardzo sprawny i komunikatywny. Doktorant w bardzo dobrym stopniu opanował sztukę argumentacji prawniczej.

Sposób wykorzystywania cudzego dorobku naukowego jest zawsze rzetelny. Sposób formułowania przypisów zdradza wielką dbałość o poszanowanie praw autorskich innych osób oraz o możliwość weryfikacji przywołanych treści.

5. Merytoryczna ocena tez pracy doktorskiej

a. Opis i analiza fenomenu prawnego ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wierzytelności kredytowych

Bardzo trafny, adekwatny i pogłębiony jest zawarty w recenzowanej pracy doktorskiej obraz zjawiska ekonomicznego i prawnego zabezpieczania wierzytelności kredytowych poprzez umowę ubezpieczenia. Autor wykazał, że rozumie tło ekonomiczne tego zjawiska, układy interesów poszczególnych występujących w nim podmiotów i konflikty pomiędzy tymi interesami.

Trafnie wskazane zostały wady i zalety użycia ubezpieczenia jako instrumentu zabezpieczenia wierzytelności kredytowych oraz szczególne uwarunkowania związane z wielowymiarową pozycją banku.

Autor doskonale rozumie i znakomicie tłumaczy sposób użycia poszczególnych rodzajów ubezpieczeń przy zabezpieczaniu wierzytelności kredytowych.

b. Dystrybucja ubezpieczeń służących zabezpieczeniu wierzytelności kredytowych i rola banku jako dystrybutora ubezpieczeń

Zawarte w pracy rozważania dotyczące wypełniania obowiązków prawnych zawartych w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń budzą pewne zastrzeżenia. Jak już wspomniano – nie jest właściwe ich umiejscowienie, gdyż nie powinny one poprzedzać szczegółowych rozważań dotyczących funkcjonowania poszczególnych rodzajów umów ubezpieczeń (na życie i majątkowych).

Objawia się to zwłaszcza w części rozdziału I poświęconej analizie wymagań i potrzeb ubezpieczającego – kredytobiorcy (s.63 – 69). Rozważania zawarte w tej części pracy są ciekawe i przenikliwe, pozbawione jednak odniesienia do poszczególnych rodzajów umów ubezpieczenia, przy których bank jest dystrybutorem. Różnice między tymi rodzajami ubezpieczeń są tak znaczące, że identyfikacja potrzeb i wymagań będzie w odniesieniu do nich również całkowicie odmienna. Nie jest bowiem tak, że jedyną potrzebą klienta – kredytobiorcy jest wypełnienie wymagań banku dotyczących ilościowych i jakościowych walorów zabezpieczających umowy ubezpieczenia służących wyłącznie interesowi banku. Użyteczna dla klienta umowa ubezpieczenia powinna ponadto być odpowiednia z punktu widzenia jego partykularnych interesów (z których zapewne najbardziej oczywistym jest kwestia odpowiednio niskiego poziomu składki ubezpieczeniowej).

c. Umowa dotycząca ustanowienia zabezpieczenia i sposobu korzystania zeń przez kredytodawcę

Za szczególnie ciekawe i przenikliwe należy uznać te rozważania Doktoranta, które dotyczą stosunku zabezpieczenia między kredytobiorcą i bankiem oraz umowy o ustanowienie zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia. Cenne są wnioski dotyczące charakteru prawnego takiej umowy jako łączącej w sobie *elementy różnych czynności prawnych, w szczególności zlecenia oraz umowy o charakterze datio solutionis causa*. (s. 145 pracy).

Co szczególnie ważne, identyfikacja umowy o ustanowienie zabezpieczenia w postaci zabezpieczenia, pozwala na rozstrzygnięcie bardzo istotnych problemów praktycznych. Należy zgodzić się z Doktorantem, gdy pisze on, że *obowiązek realizacji zabezpieczenia*

ustanowionego wykorzystaniem umowy ubezpieczenia wynika więc już z jej natury (art. 351(1) k.c.)² zawartej umowy zabezpieczającej inkorporowanej do treści umowy kredytu. Nie musi być on jednoznacznie, literalnie wyartykułowany. (s.151).

Słusznie Doktorant podkreśla, że ponoszenie przez kredytobiorcę kosztów ochrony ubezpieczeniowej powoduje, że ewentualny brak zaspokojenia się banku z przedmiotu ubezpieczenia, byłby równoznaczny z pokrzywdzeniem usprawiedliwionych interesów kredytobiorcy. Doktorant dostrzega, że umowa o ustanowienie zabezpieczenia poprzez ubezpieczenie zawiera w sobie immanentnie element zlecenia – bank zobowiązany jest więc do realizacji roszczeń przysługujących mu z umowy ubezpieczenia służącej zabezpieczeniu wierzytelności kredytowej.

d. Krytyka postanowień Rekomendacji U Komisji Nadzoru Finansowego

Recenzowana praca została ukończona przed wydaniem przez Komisję Nadzoru Finansowego ostatecznej wersji Rekomendacji U. Autor nie miał więc możliwości zapoznania się z nią i uwzględnienia jej postanowień. Należy rekomendować, aby w wydaniu książkowym dysertacji (a podjęcie starań o publikację pracy gorąco rekomenduję!) zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji U w jej końcowej wersji.

Krytyka postanowień Rekomendacji U jest jednak równie uzasadniona, gdy dotyczy jej projektu, jak i gdy odnosi się do wersji ostatecznej.

---

² Jak się zdaje, Autor chciał przywołać w tym miejscu raczej art. 353(1) KC.

Autor słusznie podnosi, że rekomendacja reguluje niektóre kwestie w sposób odmienny od ustawy (tak jest choćby w odniesieniu do art. 8 ust.4 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń) i pomija specyfikę rozwiązań prawnych i organizacyjnych wykorzystywanych w działalności *bancassurance*.

Jak się zdaje, ten wątek pracy wykracza poza obszar ubezpieczeń używanych jako instrumenty zabezpieczenia wiarytelności i powinien zostać poddany analizie w odrębnym opracowaniu naukowym (do którego stworzenia również zachęcam!).

e. Wyznaczenie uposażonego w umowach ubezpieczenia na życie zawartych na cudzy rachunek

Na stronie 182 rozprawy doktorskiej czytamy:

Inaczej rzecz ma się przy umowach na cudzy rachunek – co prawda ustawodawca wskazuje bowiem, że wyznaczenie osoby uposażonego następować musi za zgodą uposażonego, jednak tego aktu dokonać może sam ubezpieczający (a contrario art. 831 §1(1) in fine k.c.).

Trudno nie dostrzec, że pogląd sformułowany przez Doktoranta nie jest zgodny z treścią art. 831 §1(1) KC. W ubezpieczeniach na życie zawartych na cudzy rachunek, ubezpieczający może wyznaczać uposażonego wyłącznie za zgodą ubezpieczonego, zaś samodzielnie mógłby to czynić (jeżeli umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia tak stanowią) ubezpieczony. Można byłoby uznać, że w Doktorant po prostu pomylił ubezpieczającego z ubezpieczonym, gdyby nie to, że wskazuje on na konieczność wykładni *a contrario*.

Trudno jednak jaki tok wnioskowania *a contrario* doprowadził Doktoranta do wniosków *contra legem*.

f. Ubezpieczenia własne banku i dopuszczalność dochodzenia regresu na podstawie art. 828 KC

Bardzo ciekawe i wnikliwe są rozważania Autora dotyczące ubezpieczeń własnych banku (w których występuje on jako ubezpieczający i zarazem ubezpieczony), w szczególności zaś argumentacja związana z możliwością dochodzenia przez ubezpieczyciela roszczeń regresowych od kredytobiorcy na podstawie art. 828 KC (co bywa kwestionowane – zwłaszcza w sytuacji, gdy kredytobiorca finansował koszt ochrony ubezpieczeniowej świadczonej na rzecz banku).

Przekonują tezy Doktoranta o tym, że z jednej strony nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczyciel dochodził roszczeń regresowych od kredytobiorcy (nawet, gdy ponosił on koszty ochrony ubezpieczeniowej świadczonej dla banku), a z drugiej strony – niezbędne jest dołożenie ponadstandardowej staranności dla zapewnienia, aby kredytobiorca miał świadomość swego położenia prawnego. Istnieje bowiem bardzo duże niebezpieczeństwo niewłaściwego rozumienia znaczenia i skutków ponoszenia przez kredytobiorcę kosztów ochrony ubezpieczeniowej.

g. Ubezpieczenie spłaty bieżących rat kredytu

Bardzo trafne są spostrzeżenia Autora dotyczące ubezpieczeń spłat bieżących rat kredytu. Chodzi przede wszystkim o uznanie wszystkich tego rodzaju ubezpieczeń za ubezpieczenia majątkowe – nawet wówczas, gdy wypadkiem ubezpieczeniowym zdarzenie dotyczące stanu zdrowia kredytobiorcy lub inne zdarzenie odnoszące się do jego sytuacji życiowej

(np. utrata źródła dochodów, zwolnienie z pracy), które nastąpiło w czasie, gdy rata kredytu jest wymagalna. Słusznie i konsekwentnie Doktorant uznaje takie ubezpieczenia za ubezpieczenia majątkowe i stosuje w odniesieniu do nich regulacje prawne ustanowione dla ubezpieczeń majątkowych.

h. Kwestia ubezpieczeń od utraty lub uszkodzenia rzeczy ruchomych nabywanych na kredyt

Doktorant pominął w swej pracy ubezpieczenia majątkowe od utraty lub uszkodzenia rzeczy ruchomych nabywanych na kredyt. Do ubezpieczeń takich należy w szczególności ubezpieczenie autocasco i ubezpieczenie GAP.

Częściowo kwestia ta jest związana z przelewem wierzytelności z umowy ubezpieczenia majątkowego traktowanym jako zabezpieczenie spłaty kredytu. Wydaje się jednak, że problem jest szerszy i wieloaspektowy. Nie w każdym przypadku interes kredytodawcy jest realizowany wyłącznie poprzez cesję na jego rzecz wierzytelności (a w niektórych przypadkach – jak choćby w razie ubezpieczenia rzeczy przewłaszczonej na zabezpieczenie – ubezpieczonym jest kredytodawca).

Co oczywiste, w niektórych aspektach realizacja funkcji zabezpieczającej ubezpieczenia majątkowego dotyczącego nieruchomości i ubezpieczenia majątkowego dotyczącego rzeczy ruchomej jest podobna. Są jednak i takie kwestie, które mają nieco inny wymiar. Warto zapewne również poddać badaniu problem powinności ubezpieczenia rzeczy ruchomej, która jest przedmiotem zastawu rejestrowego oraz przewłaszczenia na zabezpieczenie.

Dlatego należy rekomendować uwzględnienie tej tematyki w wersji książkowej recenzowanej pracy doktorskiej.

i. Rozważania prawnoporównawcze

Recenzowana praca doktorska nie jest z założenia rozprawą o charakterze prawnoporównawczym. Nie oznacza to jednak, że Autor nie uwzględnił obcych regulacji prawnych, poglądów przedstawicieli doktryny prawa w innych krajach oraz obcego orzecznictwa sądowego.

Ciekawy i zarazem zaskakujący jest dokonany przez Autora dobór systemów prawnych, które stanowią punkt odniesienia dla rozważań dotyczących prawa polskiego. Autor uwzględnił przede wszystkim: Republikę Federalną Niemiec, Wielką Brytanię i Republikę Południowej Afryki. O ile dwa pierwsze kraje to wybór oczywisty i naturalny, o tyle system prawny RPA niezbyt często bywa omawiany w polskiej literaturze prawniczej.

Z pożytkiem dla pracy byłoby uwzględnienie obcych doświadczeń w odniesieniu do większej liczby omawianych zagadnień, a ponadto odwołanie się do innych jeszcze systemów prawnych, które mają długie i bogate doświadczenia dotyczące bancassurance – w szczególności systemów francuskiego (o którym wzmianki znalazły się w pracy) i włoskiego.

j. Pomyłka dotycząca podstawy prawnej

Na stronie 195 czytamy: *Dojście do wniosku, że wskazanie uposażonego nie staje się automatycznie nieskuteczne wskutek wygaśnięcia wierzytelności kredytowej, powoduje że nie aktualizuje się w*

ogóle dyspozycja art.822 §2 k.c. Z pewnością nie chodzi o art. 822 KC (który dotyczy ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej), lecz art. 832 KC.

Ogólna ocena merytoryczna

Recenzowana praca doktorska mgra Dawida Rogozińskiego zasługuje na bardzo wysoką ocenę ze względu na jej znakomite walory merytoryczne. Stanowi ona dogłębną, przenikliwą i fachową analizę wykorzystywania umów ubezpieczenia dla zabezpieczenia wiarytelności kredytowych. Dysertacja wypełnia lukę w polskiej literaturze prawniczej, stanowi ważny punkt odniesienia do dyskusji prawniczej i tworzenia nowych uregulowań prawnych, a także sprawowania funkcji nadzorczych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Drobne niedoskonałości pracy wskazane powyżej nie umniejszają jej bardzo wysokiej wartości. Ich dostrzeżenie przez recenzenta jest jedynie sposobem, by to co bardzo dobre, uczynić jeszcze odrobinę lepszym.

Recenzent rekomenduje podjęcie starań celem wydania dysertacji drukiem. Książka Dawida Rogozińskiego stanie się istotnym elementem bibliografii polskiego prawa ubezpieczeniowego.

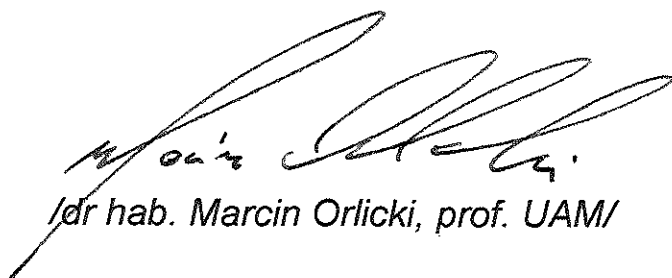
Wnioski końcowe

Po dokonaniu oceny rozprawy doktorskiej mgra Dawida Rogozińskiego pt. „Umowa ubezpieczenia jako instrument zabezpieczenia wiarygodności kredytowych” wyrażam moje głębokie przekonanie, że zostały spełnione wymagania określone w art. 187 ust.1 i 2 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742).

Rozprawa doktorska mgr Dawida Rogozińskiego prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie prawo oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Rozwiązanie problemu naukowego zawarte w recenzowanej rozprawie doktorskiej ma charakter oryginalny.

W związku z tym wnoszę o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu doktorskim, w szczególności zaś o dopuszczenie do publicznej obrony pracy doktorskiej.

Ze względu na bardzo wysokie walory merytoryczne recenzowanej pracy doktorskiej wnoszę o wyróżnienie jej Autora według zwyczajów obowiązujących na Wydziale Prawa Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

Orlicki M.
/dr hab. Marcin Orlicki, prof. UAM/